

2/23

Antakya'ya doğru, Topboğazı'nı geçip Hatay Havalimanı'na varmadan hemen önce Ovakent Mahallesi'nden geçersiniz. Bir zamanlar belde belediyesi olan Ovakent, bugün sadece bir mahalle. Bu kitabın hemen ilk sayfalarında Ovakent'ten bahsetmemim sebebi, kahramanlarımız Aman ve Mubariz'in burada yaşamış olmalarından başka bir şey değil aslında. Zaten Antakyalıların çoğu bile bu "eski belde" mahallenin varlığından haberdar mı, emin değilim.

Ovakent'e merakım sarıklı geleneksel Afgan kıyafetleri içinde insanları gördüğümde başlamıştı. O yıllarda buna şaşırmak doğaldı. Antakya'yı neden bu kadar sevdiğimi tam olarak bilmiyorum ama Ovakent ve Antakya'yı o yüzden seçtim. Ne yazık ki 6 Şubat depreminde Ovakent yerle bir oldu.

Ovakent, 1983 yılında Afganistan iç savaşından kaçıp Türkiye'ye sığınan Özbek ve Türkmenler için kurulmuştu. Halkının neredeyse tamamı Afgan olan bu mahalle, ilerleyen zamanla Hatay'ın her misafirine kucak açan fakir ama sıcak bir yer haline geldi. Güzel şehrim Antakya'nın -ki ben Antakyalı olmasam da gönlüm öyledir- yuva olmaya devam ettiği en son misafirleri de pek tabii ki Suriye iç savaşından kaçan mülteciler olmuştu. Aman ve Mubariz Afganistan'dan ilk gelen kafilenin iki üyesiydi.

İlk olarak Sovyetler Birliği'nin Afganistan işğali sırasında, dönemin Türk hükümeti birçoğu Özbek ve Türkmen olan 170 aileyi Afganistan'dan getirerek Ovakent'e yerleştirmişti. Kahramanlarımız Aman ve Mubariz bu göç yolunda tanıştı ilk. Göç yolu dostluğu hiç bir şeye benzemez derdi Aman.

Aman, Agha Mir'in en büyük oğluydu. Belh'ten yola çıktığında henüz sekiz yaşında bir çocuktu. Horasan'ın Belh şehrinde doğup Konya'da toprağa verilen Mevlana'dan 800 yıl sonra Anadolu'ya çıkan başka bir yol daha. Aman'ın en çok da Mevlana'nın hemşerisi olmakla övünürdü. "Konyalı mısınız?" diye soranlara sinirlenir "Peh," deyip uzun uzun hikayesini anlatmaya bayılırdı. Kaç kere dinlediğimi ben bile bilmiyorum.

Aman Mir. Pek tabii ki Türkiye'ye geldikten sonra sülalelerinin ismini soyadı olarak aldı aile kendisine. Dedesinin ismini vermişlerdi ona. Bu ismin ne kadar güzel ve özel olduğunu Aman bile 20'li yaşlarına kadar fark etmemişti. Aman Urduca barış demekti, Mir de Rusça barış demekti. Bir savaştan, iç savaştan, bitmek bilmeyen bir savaştan bahsedeceksek ilk aklımıza gelecek olan Afganistan'dan çıkıp gelen kahramanımızın adı da barıştı soyadı da barış....Ne güzel olurdu insanın adı da barış olsun soyadı da barış yeryüzünde. Oysa hep savaştı insan, hep öldü, hep öldürdü insan, yok etti insan. Bakın yeryüzünü, yegâne vatanını, yok ediyor insan.

Size ilerde Mübariz' in anlatacağı göç yolu hikayemizi sonraya bırakıp; Aman' dan biraz daha bahsedeyim. Türkçe' yi güç bela öğrendi Aman ve ilkokuldan sonra da imam hatip lisesine yazdırdılar. Liseden mezun olur olmaz da askere gitti. İmam Hatip mezunu olmanın henüz sadece imamlık mesleğine kapı açtığı yıllarda imam oldu. Göç yolu bitip de yeni vatanına düşen bu çiçekler hep böyle güzel açar. Çünkü karıştıkça, yeryüzünde dolaştıkça kültürden kültüre karıştıkça güzelleşir, gelişir insan. Anadolu'm da böyle güzel işte. Karıştıkça deyince ilk akla Anadolu gelmez mi? Genetik mühendislerinin genleri belli bölgelerle eşleştirmeye başladıklarında sıra Anadolu'ya geldiğinde "orada her şey var" deyip Anadolu'yu gen havuzu olarak nitelemeleri boşa değil tabii ki.

Anadolu'nun hangi köyüne gittiyse bir türlü sevilmedi Aman. Askerden gelir gelmez, Ovakentli başka bir Özbek ailesinin kızı Samina' yla evlendi. En sonunda ikinci vatanım dediği Ovakent' e dönene kadar köylü şikayet etti, Aman sürüldü. Anadolu'yu tanıdı sevdi âşık oldu Aman böylece. Yol öğretir insana.

Yolculuğu Uşak'ın Eşme ilçesinde başladı. Dört farklı köyde altışar ay görev yaptı, böylece yaklaşık iki yıl boyunca dolaştı. Kızılırmak'ın döküldüğü Samsun'un Bafra ilçesine, ardından Çorum'un merkez köylerine gitti. Amasya'da kısa bir süre görev yaptı. Daha sonra, Mersin'in Toroslar' ın üstüne kurulu Mut ilçesinde, ardından Urfa'nın Fırat kıyısındaki Birecik'te ve

Gaziantep’ te çalıştı. Sonunda Hatay’a tayin oldu. Hassa’da dört yıl görev yaptıktan sonra da Ovakent’ e yerleşti.

Aman ile Samina’ nın hiç çocukları olmadı. Ovakent’ e yerleştikleri ilk yılda, Samina bir gün Hatay’daki Devlet Hastanesi’ne gitmek için yola çıkmıştı. Karşıdan karşıya geçerken bir trafik kazasında hayatını kaybetti. Aman, o günden sonra tek başına kaldı.

“Muhterem cuma cemaati...” diye başladı hutbesine Aman:

-Güya Allah şöyle demiş; Resulüm sen olmasaydın ben bu kâinatı yaratmazdım. Bunu söylerken Kur'an'ın ayetlerini çöpe attıklarını fark etmiyorlar mı? Bunu peygamber duysa sözde ümmetinin ne hale geldiğini bir görse. Kur'an'ın ayetleri açıktır. Peygamberin ne olduğu ne olmadığı ortadadır. Bu dayanaksız hadislerle yapılan İsa'ya Allah'ın oğlu demekle eşitir.

İsa'yla gönderilen mesaj zamanla bozulmuştur. Bugün de olan aynıdır. Kur'an sapa sağlam ayakta ve hiçbir kelimesine dokunulamıyor; ama okuyan nerde? Okuyup üstünde düşünen nerde. Adına şeyh, hoca, alim denilen üç beş çapulcu ne derse o. Din bezirganları ise hadis denilen kul sözüyle, -Allah'ın kelamını değiştirmeye kalkıyorlar. Ayetlerden kendine delil ararken, sadece yarısını alıp, anlamını çarpıtıyor. Mesela ayet diyor ki "senden önce de nice peygamberler gönderdik. Bilmiyorsan alimlere sor." Şeyh ne yapıyor peki? Sadece “alimlere sorun,” kısmını alıyor, öncesinden

hiç bahsetmeden, müritlerine anlatıyor. Mürit kitaba bakmıyor. Neden? Çünkü anlamak için alim olmak gerekir diyorlar. Yanlış anlarsın, dinden çıkarsın diyorlar.

Dinin anahtarları sizin elinizde mi, kapılarını siz mi tutuyorsunuz, kimden aldınız bu yetkiyi ? Oysa ki kitap çok açık. Bunların hepsi var kitapta, Kur'an'dan önce de bu böyleydi, hahamlar, papazlar Allah'ın sözünü değiştirdiler.

Yoksa böyle mi olurdu? Peygamberin konumunu Allah'ın bir altına koyup, onun altına inşa ettikleri sırayla da Allah ile kul arasında bir hiyerarşi kuruyorlar.

Allah ile kul arasındaki ilişki doğrudandır. Müslüman günde 40 defa bu ilişkinin nasıl olduğunu söyler. Yalnız senden isterim, yalnız sana ibadet ederim, (iyyake na budü ve iyyake nestain) diye.

İroniye bakar mısınız?

Şeyhinin arkasına geçip Allah'a karşı dua ederken ne diyor. Yalnız senden isterim. Şeyh ne iş yapıyor orda o zaman? Peygamberleri birbirine üstün tutmaya çalışmak ne kadar doğru?

Eğer biri birinden üstün tutulacaksa, İbrahim'i öven ayetlere bakalım mesela. Gösterdiği mucizelere göre

değerlendireceksiniz. Mucizenin sahibi Allah'tır. Muhammed gönlümün Sultanıdır, peygamberlerin sonuncusudur.

Peygamberler birer elçidir, aynadır. Aynadaki yansımaya ne güzel ayna demezsiniz. Güzel aksi değil gerçektir.

İslamın şartlarını listelemişler, İslamın ilk şartı “oku”dur. Okumadan Kur'anı anlamadan, anlamaya çalışmadan, olmaz.

İkinci şartı düşündürmektir.

Ölülerin arkasından değil dirilerin yüzlerine karşı okunsun diye gönderilen bir kitabı rafa kaldırdınız. İşte halimizin sebebi budur.”

“Allahul Alem...” dedi. Ardından kendi kendine mırıldandı: “Ben şimdi ne söyledim hutbede? Eyvah...” Cemaatin şaşkın, donuk, yer yer öfkeli gözlerle ilk defa kürsüye değil, doğrudan kendisine baktığını fark etti. Toparlandı kendine geldi ve son duaları edip namazı kıldırdı. Diyanetin tebliğ ettiği hutbe metinden yine ayrılmış kendi fikirlerini söylemişti Aman.

“Müslümana Mehdi değil, Martin Luther lazım. Öyle biri gelecek ki, eline Kur'an ayetlerini alacak ve bu kez cami kapılarına çakacak.” Bu söz Aman için hiç de aykırı bir söylem sayılmazdı.

Farklı şehirlerde defalarca karşılaştığı gibi bir cuma namazı sonrası homurtular yükselmişse cemaatten bunun ona devamı önce “Hoca efendi” diye cami çıkışında bekleyen iki üç yaşlı sonra ilçe müftüsünün telefonu belki bir tebligat, soruşturma -kınamalar birden fazla- maaş kesme cezası ile devam edecek olaylar silsilesinin başlangıcı olacak demektir.

Aman Samina’da öldükten sonra durmayacağım buralarda deyip tekrar tayin istemişti. Yoksulluğun ve medeniyetlerin beşiği Urfa’nın fakir mahallelerinden birinde imamlığa başlamıştı. 3 cuma önce atanmıştı, bu da dördüncü cumaydı daha. Cami çıkışı hoca peygamber senin asker arkadaşın mı hoca diye bağırdı birisi. Kamer Suresi son ayet “benim cennetim,” diyen Aman; Askerlik değil de bir gün muktedir bir hükümdarın katında dost meclisinde otururuz inşallah, dedi ve geçip gitti.

Uzatma dünya sürgünümü benim....Bu dizeyi mırıldandı.

Hepten canı sıkılmıştı, “gideyim çarşıda dolaşayım, bu günkü namazları da müezzin kıldırırsın,” deyip, yürümeye devam etti. Bir tarih kitabının arasında hissedeceğiniz Urfa Çarşısı’nın sokaklarında, kuyumculardan baharatçılardan, kasaplardan, fıstıkçılardan, her türlü kıyafet satan türlü dükkanların önünden geçti, Gümrükhan’a kadar geldi. Çok seviyordu bu kalabalığın içinde kaybolmayı. Mübariz’i aradı kahve içmeye çağırdı.

Çantasından bilgisayarını çıkardı ve yazdıklarını yeniden okumaya başladı...

Yaz.

İlk kelimen oku, ilk kelimem yaz. Bu sayfaya düşen ilk kelime; biriktirdiğim, beni senin etrafında döndüren bu düşünce bulutundan düşen ilk damla. Henüz on iki yaşında aynanın karşısına geçip ben kimim diye sorduğum ilk günden beri, sonu gelmez arayışın hikayesi.... Ne kadar az düşünüyorsun diye sormana karşılık düşünmeyi ibadet sayıp başladığım yolculuğun hikayesi... Size yazmıyorum insanlar, bana gönderdiğin kitaba bir teşekkür ve verdiğin akla.... Çıkardığın insan makamına... Bir kum tanesinin kaç milyonda birinden gelen bir teşekkür.... Yarabbi cennette senin cehennemde...Ben seni isterim yalnızca....

Yaşam dedikleri öylesine bir yanılsama ki, o kadar gerçek... Bir taraftan zaman henüz gelmemişse o kadar kıymetli geçip gitmişse bir o kadar anlamsız ve yalan... Beni neden yarattın? Bir hazineydim bilinmek istedim... Bildim mi peki ? Levhi Mahfuz'da yazılı elbet.. Bu dünyanın sırrı bitmez... Lakin sırrınla sırlanmak var ya...

Allah bilir, kul arar.

İman; idrakten sonra gelen düşünsel bir faaliyettir.

Aşkınla yandım. Nefsimle söndüm.... Hay....

Sadece Tanrı'ya yazılan bir kitabın fazla satmayacağını düşünüyorum dedi Mübariz.

Aman yazdıklarını okurken, usulca yanaşıp karşısına oturmuştu. Belh'ten Antakya'ya göç ederken başlayan bu dostluğu tekrar söylüyorum biliyorum ama Mübariz'e söz verdim o anlatacak size sonra.

Aman bilgisayarının ekranını yavaşça kapatarak, kısık bir sesle, "Kitapların yakıldığı bir çağdan satıldığı bir çağa geçtiğimiz için seviniyoruz," gülerek, "bu sadece benden bir iz kalsın diye yazılmış bir kitap olacak," dedi.

Aman' ı anlatmaya başlarken boyundan, kilosundan, saçının şeklinden önce onun Yaradan'la kurduğu ilişkiyle başlamak en doğrusu olur. Keza bu onun alameti farikasıydı. Kendi varlığını Yüce Yaradan' ı ararken bulan bir adamdı o. Her sabah namazdan sonra, evinin bir köşesine oturur. Genellikle ocağın yanındaki eski sedir üstünde. "Gönlümü gönlünden ırma Yarabbi" diye dua eder. Sonra, Dünya'dan dışarı çıkar Güneşe, diğer gezegenlere, sistem dışına, galaksilere doğru gider, uzayın derin boşluğunda kaybolur, aklında bütün yaratılmışların görüntülerini tek tek ve hızlı bir biçimde

geçirmeye çalışır, orada kaybolur birden kendini tek hücreli bir canlının bölünmesinde bulur. Oradan çoğala çoğala gider, balıklar içinde gezer, ahtapotlara selam verir, deniz yıldızlarına imrenir, deniz atının güzelliğini kıskanır, Akdeniz'in doğu sahillerinden karaya çıkar oradan Kabe'ye varırdı. Kabe'ye bakar. Allahu Samed derdi. En sonunda da; ben neredeyim diye sorar. Ebubekir'le, Gönüller Sultanının Hicretinde devenin ayakları altından attığı kum tanelerinden biri olduğunu hayal ederdi. Sen bir kum tanesisin Aman derdi, gözleri yaşararak. Sen bir kum tanesisin. Sonra kafasını sallar.. Yok yok o kum tanesi vaktini bekler. Vakti gelince bir rüzgara takılır, bir buluta biner oradan, Akdeniz'i geçer. Anadoluda bir bedene karışır, bir olurdu. Sen bir toz tanesi bile değilsin Aman, sen bir toz tanesi bile değilsin derdi. Kibirlendiği zamanlarda da hep bunu söyleyerek kendine gelir, tövbe ederdi. Keza, beni ateşten onu topraktan yarattın diyen şeytanın affedilmeyen günahıydı kibir. Bazen de kızar şimdi topraktan yaratılanlar da toprağın türünden renginden olacak birbirlerine üstünlük taslıyor, Şeytan çoktan emekli olmuş olmalı, bu kadar yordakçısı varken diye söylenir dururdu.

Peygamberleri çok severdi, onların hayatlarını okur, Tevrat'ta, Yeni Ahit'te, Kur'an da geçen kıssaları

birbirleriyle karşılaştırırdı. Hz. İsa onun için hep farklıydı. Hz. İsa'dan bahsederken gözleri dolar, onun Romalıların çarmihında çektiklerini ruhunda hissedirdi. Nasıralı İsa, ayakları nasırlı İsa. Bana bu yollar seni anlatsa, bana bu gökler seni anlatsa. Ey kutlu kelime, senin geçtiğin yollarda geçebilseydim, ardın sıra yürüyebilseydim, seninle o zeytin ağacının altında oturabilseydim, olmadı o kutlu şehrin kaldırımı olabilseydim, diye başladığı tirat iki bin yıllık bir ağıt gibi dilinde dolanırdı.

Dini bir konuda yargıya varmak, bu böyledir demek yerine Allahul alem deyip konuyu kapatırdı. Ama bunu demeden önce en ufak meseleleri bile saatlerce tartışır, sorunu sonuçsuz bıraktığı için değil, birden fazla sonuç arasında seçim yapamadığı için son sözü O'na bırakırdı. Onun için Allah'ın varlığı, peygamberlerin, kitapların gerçek olup olmadıkları dahil her soru tartışılabilirdi. Diyelim ki Mekke' li Muhammed yalancı bir deli diye başladığı cümleler bir din adamının ağzından kolay duyamayacağınız tarzdaydı. Kur'an'ın temel emrinin düşünmek olduğunu iddia eder, bu konu açıldığında ne kadar az düşünüyorsunuz diye biten ayetleri arka arkaya sıralardı. İnsan düşünmeli, anlamalı, okumalı, anlamını bilmediği ayetleri günde beş defa sıralı bir şekilde okuyan mümin olamaz derdi. Keza yalnız dini

kaynaklarda değil, bilimsel alanlarda da insan okumalıydı. Doğa, hayvanlar, gök sicimleri, onların arasındaki kurallar hepsi ayrı ayrı bir ayetti. Soyu tükenmiş bir hayvan kinattan silinen bir ayet demekti.

Alim kelimesini insan için kullanırken sakınırdı. El Alim O’nun ismidir. Bilen odur, biz onun okulunun ğrencileriyiz. Bu ders bu yüzden oku diye başlar. Bilmeye çabalayan, bildiği sanan, şeytana yaklaşır, güzeli Allahul Alem deyip, öğrenmeye çalışmaktır. Sokrates gibi tek bildiğim, hiç bir şey bilmediğim demektir. Bir de kuru ağaçlar gibi kafasında dşncesini evirenler var ya, meyve vermeyen kuru ağaçlar gibi, hindi gibi. Düşünür, düşünür, bir sonuca varamaz. Bilgi yazıya dökülecek, oradan başka bir akla girecek, bir gönüle sebep olacak. Can bulacak ki anlamı olsun. Yoksa sanı olarak kalır. Hiçbir değeri olmaz. derdi. Bir Müslümana Kur’an mektebinin talebesi olmaktan başka onur yoktur, en sevdiği sözlerinden biriydi. Nas suresini anlatırken, bak gördün m önce insanların rabbiyim yani ğretmeniyim diyor, neden çünkü biz Ademe eşyanın ismini öğrettik diyor Bakara’ da yani sonra beni bilince melih, sonra Adem ona iman edince ilah diyor. Sonra da hannas... şeytanla tanışıyor insan. Ve Allah bir daha adını anmıyor. İnsanla Allah arasındaki ilişkiyi tarif ediyor sure,

ah ne güzel bir şiir Nas... İnsan demek nas, nisa kadın, peki ya nisan.... Nisa ile nisan nasıl benziyor birbirine..... Kadın ile bahar benzemez mi birbirine yahu diye kelimededen kelimeye, bağlamdan bağlama geçer, ayetleri birbirleriyle karşılaştırarak yorumlardı. Ve asla yorulmazdı düşünmekten. Öteki taraftan asla korkmazdı düşünmekten, düşünmek insanın gücüdür şeytana karşı, düşünmek insanın farkıdır, akli olmayanın günahı yoktur. Peki akli olup da kullanmayanın, şeyhinin eteğinin dibinden kafasını kaldırmayıp da iki metre önünü göremeyenin, derdi.

Kahvelerini içtikten sonra iki arkadaş; Balıklı Gölün yanından geçerek Dergâh Camiine doğru ikinci namazını kılmak için yol aldılar.

Namazdan sonra Mübariz biraz daha oturalım mı dedi Aman, “gel yukarıya çıkalım.” 14Oradan kol kola, kaleye doğru çıkan yolun sonunda mağaradan bozma kafeye oturarak hem Urfa’yı izledi hem de uzun uzun sohbet ettiler.

Akşam ezanı okunmaya başlamadan hemen önce bir sis çöker, rengi değişir gök yüzünün, peygamberlerin şehrinde, balıklarda, kuşlarda bir

başkadır, susar birden şehir, içini bir huzur kaplar. Derken Dergâh Camiinde Kadirilerin zikri başlar. Hu....

Erenlerin dilinde öz adıdır O'nun Hu. Nefesten gelir, nefis hatırlamazsa nefes hatırlar. Hz. İbrahim'in Nemrut tarafından ateşe atıldığı kalenin hemen altındaki kafelerden akşam ezanı okunurken Hz. İbrahim'i düşündü Aman. Ateşin suya odunlarında balığa dönüştüğü günü düşündü. Hz. İbrahim'i öven ayetleri getirdi peşi sıra aklına, akıl yoluyla O'na gidenlerin öncüsü İbrahim'i.....